

Panun rakinoita

Päästötutkinto.

Minulla on viime päivinä ollut ihan sellainen tunne kuin ennen vanhaan ennen kevään päästötutkintoa: hieman levoton, odotusta täynnä oleva, epäileväinenkin olo, jotta pääseeköhän kuitenkin puhtaasti luokalta ...

Mistä tämä nyt kesken kaiken!

Luulen kuitenkin ymmärtäväni yskän: se on atavistinen ilmiö siltä ajalta, jolloin joka kevät jännitti samalla kuin se suloisesti suvikuvitelmien eloon herättämisellä kutkutti mieltä. Ja nyt, kun jo viikkoja on puhuttu niistä suurista kansakoulujuhlista ja täällä toimituksessakin luettu paitsi "Aakkosista alettiin" — Tuomikosken Erkin & kumppaneitten (mutta lähinnä kai Tuomikosken!) — uhkarohkea, mutta onnistunut yritys — myös monenmonet kutsut ja ohjelmat ja sen semmoiset isojen koululaisten marsseista, jne, niin eihän tuo nyt ihmeekään, jos tulevat mieleen Koskenniemen Veikko Anteron siivet saaneet sanat "Ah, enkö mä hautahan asti myös koululainen lie"!

Me kaikki avojalkaiset oululaiset ja vielä monet muutkin, jotka olemme Oulun kansakouluja käyneet, vaikka tullista tulleinakin, keräännymme nyt yhteen emmekä ollenkaan riitele siitä, mikä koulu on paras hiihdossa tai pallonlyönnissä tai -potkimisessa tms. Se, missä koulussa parhaiten opetettiin, ei nim. vielä siinä iässä kiinnostanut, mutta sensijaan voitiin leuhkia sillä, että meilläpä on niin kiva opettaja, vaikka ei sitä kiva sanakaan sen puolesta vielä silloin ollut tai enää ollut, sillä vanhathan väittävät, että sekin on vanhaa perua. Tuollaisia persoonallisia ja oikein veljellisiä yhteisiä muistojahan tuolta ajalta aniharvalla on, sentapaisia kuin joillain keskikoulu- tai ylioppilasluokkatovereilla luokka- ja koulukokouksissaan. Harvat tovereistaakaan, saati lähimmistä silloisista ystäväistä ovat enää tässä ympärillä. Mutta onhan muistoja silti, aika vekkuleita, näin vuosien takaa katsottuina, veljellisiä yhteenottoja, joilla loppujen lopuksi toveruussuhteita vahvistettiin enemmänkin kuin hajoitettiin, niitä

voidaan muistella ja sitä kuinka ketäkin kelläkin (naapurin likalla) kiusattiin ja kuinka meidän luokan pojat kerran pehmittivät ne ja ne siellä Heinäpäässä tai kuinka meidän koulu voitti hiihdossa tai Kälmissen Kusti sai opettajan nauramaan ja kuinka opettaja sanoi, että meidän luokan työtöt ovat koulun ahkerimpia ja kuinka poikia keljutti silloin ja kuinka minulla siinä ja siinä tutkinnossa oli uusi kläninki (kyllä minäkin sen puolesta muistan, milloin minulla kerrankin oli uudet housut ja pusero, mutta se oli isoäidin syntymäpäivän takia) — niin, tuollaista kaikkea muistellaamme. Aakkosista me alettiin eikä se ollut helppoa, vaikka harva kai muistaa, mitenkä se taivas kävi. Laskento oli monelle vaikeaa ja joskus piti juosta kesken kaiken kotia joko hakemaan unohtunut vihko (kuinkahan ei ollut unohdettu!) tai peräti laskemaan uudelleen ja se hävetti tovereiden ja äidin takia, mutta isä ei onneksi ollut koskaan siihen aikaan kotona. Eikä ollut helppoa oikeinkirjoitukseen — minäkin sain siinä kerran "kehoitukset" mutta taisin selvitä.

Niin kului aina vuosi kerrallaan ja tuli kevät, ihana toiveiden täytymisen aika. Ihminen oli niin pieni ja nuori, ettei kesä asettanut

hänelle mitään velvoituksia. Toiset, joskin harvat, pääsivät vanhempiensa kanssa oikein huviloille leikkimään intiaanisilla ja urheilemaan ja kalastamaan, mutta suurin osa leikki kesänsä kauhungeissa, pelasi neljua missä milloinkin ja kuprua päivänpaisteilla seinillä ja siinä Linnansaaren vallien rautapadassa ja onki tuikkuja ja vähän parempaakin kalaa möljältä ja kosken rannoilta ja leikki intiaanileikkinsä Orikarin viidakoissa.

Se oli ihanaa aikaa. Ja nyt meillä jälleen on pääsyttutkinto. Tutkintohan se ei sanan varsinaisessa mielessä koskaan ollut, mutta nimi vain on jäänyt sellaiseksi. miltä ajalta liekin jäänyt. Kaikki oli silloin jo tutkittu ja niin on nykyisinkin. Jäljellä on vain todistusten jako ja opettajan puhumiset ja laulu ja soitto ja kädet on pesty sekä saippuan että harjan kanssa ja korvat ja korvantaukset. Muistetaanpa tuo nyt, kun lähtään marssimaan ja juhlimaan ja laulamaan ja ihmettelemään, mitä kaikkea nykyajan kansakoululaiset osaavat. Ja pestään samalla se pahan maailman parkkiinnuttama sieluparkakin ja unohdetaan vuodet tai ainakin vuosien lukumäärä.

P a n u .